

مجله تاریخی

مطبعه و محل اداره :

جفال اوغلنده امنیت
صندوقی جوارنده
شکول یقوشنده
۲۷ نومرو

مسلمکزه موافق آثار
جدیده مع المنونیه
قبول اولنور

درج ایدله بن آثار اعاده اولنماز

دیه ، فلسفه ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، سیاسیانده و بالخاصه احوال و شئونه اسوه دیه بحث ایدر و هفته ده بر نشر اولنور .

صاحب و مؤسسلری :

آبونه بدلی

در سعادتده نسخہ سی ۵۰ یارده در

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب
تاریخ تأسیسی

سنه لکی	التی آیلنی	غروش
۶۵	۳۵	۳۰۰
۶۰	۳۰۰	۲۰۰
۱۷	۹	۱۷

۱۰ تموز ۳۲۴

قیرله دن مقوا بورو ایله کوندر

۲۰ غروش فضله آلنبر

۷ شوال ۱۳۲۹ پنجشنبه ۱۷ ایلول ۱۳۲۷

عدد : ۱۶۰

یدنجی جلد

مطلقاً او فکر نداشتن رجوع ایدرك هیچ شبهه‌سز سیغورطه‌نك لزومنه قانع اولور .

شوخالده نه‌ایچون بزم خانه‌لرمز و اشیامز ، حتی اشیخاصمز سیغورطه‌یه وضع اولنمیور ؟ شرعاً حرام اولدینی ایچونمی ؟ اگر بزم شو صورتله مسئله‌نی لایق‌له تحقیق ایده‌جك اولورسه‌ق ، هیچ شبهه‌سز تین ، بلکه تحقیق ایده‌جكدرکه ، اصل خانه‌لرمزك سیغورطه اولونمامسی ، سیغورطه‌یه عدم اعتنازدن ، حلیت حریمیت مسئله‌سنی ملاحظه و نظر اعتباره آلدیغمزدن دکلدر . بلکه اکثریت ، بزده سیغورطه اصولی ملتك منفعتنی تمامیه تأمین ایده‌مه‌سندن سیغورطه‌یه رغبت اولنمیور . سیغورطه شرکتلری هپ‌کندی منفعت تجاری‌لری ایچون چالیشورلر ، عموم شرکتلر یالکیز اونقطه‌یه نظرایدرلر ، و اونقطه‌دن نظامنامه‌لرینی یامشار، بوده هر نه‌قدر اغیا و تجاران منفعتنه توافق ایدرسده ، فقرا و افراد ناس ایچون اداره ایتمز . بزده دائمی پاره بولنمیور ، سیغورطه‌شرکاسی هر زمان نقد پاره استر ، بعضی آدم‌لر سنه‌لرجه خانه‌سنی سیغورطه‌یه وضع ایدیورده ، صوکره تقسیط ایامی کلدیکی ساعت‌ده پاره بوله‌میور ، علی‌الاکثر یانغین دخی اوکونلره تصادف ایدیور . حتی احبامزدن بری اون‌سنه‌دنبرو خانه‌سنی سیغورطه ایتدیکی حالده ، بو کره برق‌چ کون مقدم تقسیط زمانی کچمش . ایجاب ایدن اوج لیرایی بوله‌مدیغندن خانه‌سی بلا سیغورطه‌محترق اولمش ، شیمدی‌سیغورطه‌دن دخی استفاده ایده‌میور . طبعی‌درکه بوکبی مسئله‌لرده سیغورطه شرکتلری دخی مؤاخذه اولنمزلر ، شوخالده نه یامه‌لی ؟

بزم اسلام‌لر بوکبی مسئله‌لری نظر اعتباره آلورلرمش . بالخاصه خلفاء عظام اقدیلرملز ملتك احوال عمومیه‌سنه ده‌ها زیاده‌دقت ایدرلرمش ، سیدنا عمر رضی الله عنه « عاقله » مسئله‌سندن خصوصی بر دیوان تنسیق ایده‌رك ، دیت مسئله‌سندن حق عاقله‌نی عشریتدن اهل دیوانه الزام ایتمشدی . یعنی عصر سعادتده قاتلک عاقله‌سی عشریت و قبیله‌سی ایکن صوکره سیدنا عمر بر دیوان تنسیق ایتدی . هرکس اودیوانه بر مقدار پاره ویره‌رك قید اولندیلر . بونك اوزرینه بونلره اهل دیوان تسمیه اولندی ، نه‌زمان بونلردن برینه دیت ایله حکم اولونسه اودیت اهل دیوان طرفسندن تأدیه اولنوردی . موالات مسئله‌سی دخی بوسورتله شارع طرفندن حکم اولنمشدر .

بزده بو اساسلر موجود ایکن اگر کندیمز بر آزی و غیرت ایدرده ، بلدیله‌لرمزده برده « تکافل اصولی » ایجاد اولنورسه خانه ویرکولرینه ، املاک و عقار ویرکولرینه ، برده تکافل ویرکوسی تکلیف اولنورسه نه‌ایچون جائز اولماسون ؟ بونکده نظامنامه‌سی بر آزی مساعد صورتده وضع اولنوبده بر تقسیط ، یاریم تقسیط تداخلده قلمسی‌ده تجویز اولنورسه و قیمت جهتدن دخی یوزده نهایت اوج آلنورسه شو صورتله غایت اوجوز مجبوری بر سیغورطه‌اصولی اختراع اولنورسه ، تکافل عمومی صورتنده قبول اولنورق جهت شرعیسی دخی توافق ایدردی .

بویله بر اصول اتخاذ اولنورسه ایتمام املاکی محافظه ایچونده آروجه بر تسهیلات کوستریله‌بیلوردی ، ظن ایدرم بوسورتله تکافل اصولی ایجاد اولنورسه مملکت داخلنده تکافل سرمایه‌سی ، آروجه کلیتی بر ثروت تشکیل ایده‌رك لدی‌الایجاب ایشه یاراردی . صوکره سیغورطه‌یه وضع ایتك ایسته‌ینلر بونك فوقنده ده‌ها سیغورطه شرکتلرننده تأمین ایتدیله‌بیلوردی . شو صورتله شریعت غراء مطهره‌یه موافق منفعت عمومی تأمین و غایت مکمل و شرعی بر سیغورطه اصولی‌ده تأمین اولنمش بولنوردی .

بزده بوکبی مسائل مهمیه کلنجه علمامز (رحمهم الله) اوهامه مغلوب اولمشلر . یالکیز بر نقطه‌یه عطف نظر ایده‌رك سکوتی ترجیح ایتشاردر .

عبدالرشید ابراهیم

اسلام‌ده فن و فلسفه

دردنجی عصر هم‌بیره اندلس . — « عرب طرز معماریسنده ، نظر دقت و حیرت ، مناظر خارجیه‌دن زیاده نفس اثره منجذب اولور . اسلام‌لرده اشکال و هیاکل انسانیه دیناً ممنوع ایسه‌ده ، بو نقصان ، قوه‌ی مخیله‌نك اختراع ایده‌بیله‌جکی تزئینات و بدایع متنوعه ایله مع‌زیاده تلافی ایدلمکده ایدی . آثار صنایع برینه دلرباحدیقه‌لرک طراوتنك نه‌اللری ، باصره پیراشکوفه‌لری اقامه ایدیلر و مبانی نظر فریب نباتاتله دوناتیایردی .

بو سببه‌مینیدرکه اسلام‌لر آرسنده مشهور آرتیستلر ، صنعتکارلر ظهور ایده‌مامش و فقط پک چوق ماهر قوماندانلر ، بویوک فیلسوفلر ، مدقق متفکرلر ، درایتلی اداره و حکومت آدم‌لری یتشه‌شدر .

اندلس باغچه‌لری و حتی خانه‌لرک ایچریلری کونا کون چیچکلر ، نادر و شوسلی فدانلرله لطیف و نظر پیرا بر دوحه‌ی دلفریب حالته کتیریلردی .

نظافته ، عاقله کلنجه‌لرینه عائد درلو لوازمات احضار ایدیلر . و هیچ برشی‌ده اثره تسامح کوسترلمزدی .

اکابر قوناقلرنده مرمر حوضلر ، معدنی بوییلرله نقل ایدیلن و مواسمه‌کوره تحول ایدن صیجاق و یاصوغوق صولرله متصل طولوب بوشانیرلردی . صرصره القارازاسی دستیلرینی حاوی اولان خصوصی اوطه‌لر ، آرزو ایدلدیکی زمان وایسته‌نلدیکی وجهله جریان هوایه معروض بر اقیله بیله‌جك صورتده ، وانتیلا تورلرله مجهز ایدیلر .

باغچه ایچریلرنده قادینلرک اکلمه‌سنه مخصوص غالهریلر ، چوچقرا ایچون لایپرنتلر ، مرمر اورتیلی آلورلر ، معلماره مخصوص واسع کتبخانه‌لر انشا ایدیلردی .

حکمت کتبخانه‌سی او قدر زنکین ایدی که یالکیز قاتلوعی فرق

حظوظات حیاتیة عائد اعتبارات مستحسنه نك بر جوغی
آوروپالیله اوکرتن اندلس عربلردر . نظافت و طهارت رعایت
اسلاملرجه بر وظیفه دینه اوندیغندن بونلرک او وقتکی آوروپا
لاساری اکتسا ایتملری ممکن دکدی .

فی الحقیقه او زمانلر آوروپالیلرک ملبوسات دینه کیدکاری شیر،
پاجاورا ییغملرندن ، مستکره طفیلیات یووالرندن باشقه بر شی
دکدی . امرا ویا سرای ارکانی شویله طورسون ، صنوف عادیهدن
بیله هیچ بر مسلمان بولنه مزدی که ، الیسه می جبقارلدینی وقت
مشهور (توماس بهکت) ک (Thomas Becket) عرض ایتدیکی
مستکره منظره بی کوسترمش اولسون .

آوروپالیلر کتن ویا باموقدن ایچ کوملکاری کیمک اصولی
اسلاملردن اوکرملردر . بو سایهده توماسک عرض ایتدیکی حال
سفالت و مستکرهدن قورتلش اولدیله . عربجهدن آلمان بر کله بو
بایدکی حس امتنانک بر نشانه سی اوله رق اوروپا لسانلرنده شمیدی
قدر محافظه ایدلمشدر . (فی الحقیقه فرانسزجه Chemise کله سی کوملک
معناسنه اولوب عربجه قیص لفظندن محرفدر .)

اسلاملر نظافت بدنیة فوق العاده اعتنا ایدرلردی . یوکسک
طبقاته منسوب عائله لر آره سنده تزیناته ده زیاده سیله رغبت کوستریر-
لردی . قادیسلرک الیسه لری اکثریا ایشلمه لی و قیمتدار مجوهرات
ویا زرین صیرمه لره مزین حریری قاشلردن اعمال ایدیلردی .
اندلس حرم دائره لری ، موسم ربیعک بالجه بدایع و محاسن دلفربینی
عرض ایدم بیله جک مناظر لطیفه بی مثل برر شکوفه دار شکلنده
ایدیلر .

اندلس حکمدارلری ، بوتون بودبدیه ودارات ایچنده ، بغداد
خلیفه لریله مسابقت ایدرجه سینه بر غیرتله ، یالکز حامی علوم اولقله
اکتفا ایتمه یه رک بالذات شعبات فنک کافه سنده اختصاص پیدا ایتمه
چالیشیرلردی .

عالم اسلام ریاستنده بولنان خلفانک بو حاللری ایله ، اووقتلرجهان
خرستیانیته کما یکانه سی اولان بابلر آره سنده کی تضاد و اوچورومی
تصویره بیلیم لزوم وارمیدر ؟ .

اندلس خلیفه لرندن بریسی الی جلدن مرکب بر اثر تألیف
ایتمش ، بر دیگرری مکمل بر جبر کتابی یازمشدی !

اندلس اسلاملری صنایع نفیسه دن فن موسیقی به فوق العاده رغبت
کوسترمشدر .

موسیقی شناس شهر (زاریهال) شرقدن اندلسه کلدیکی زمان خلیفه
عبدالرحمن اسب سوار اوله رق استقباله چیقمشدی . قرطبه ده تأسیس
ایدیلن موسیقی مکتبی ، هروقت حکومتک حمایه و معاونتیه مظهر
اولیوردی . بالاخره بومکتبدن پک چوق بویوک استادلریتمشدر .
اسلاملر یونان قدیم آثار فنیه و فلسفیة سنی کاملاً عربجه به ترجمه
ایتدکاری حالده ؛ یونان ادبیاتنه او قدر رغبت کوسترمشدر .

حقایق قطعیه اسلامیه ایله مألوف اولان وقور عربلره یونان

بیوک جلدی تجاوز ایدیوردی . استنساخ ، تجلید و تذهیب کتب
ایچون واسع و مدبدب خصوصی سالونلر تخصیص ایدلمشدی .
اسپانیا امیرلری ده ، آسیا خلیفه لری کی ، غایت کوزل یازیلی ،
مرین و مذهب جلدی کتابلریله افتخار ایدرلردی .

خلیفه عبدالرحمن طرفندن ندیمه سی زهرانک اقامتیه تخصیص
ایدلمش اولان (الزهراء) سرایی تصویر ایدیلن بوتون بودایعک
بر انموزج حیرتمناسی ایدی . بو بنای معظم داخلنده ؛ یونان ،
ایتالیا ، اسپانیا ، و آفریقا مرمرلرندن بیک ایکویز قدر مرمرستون
تمداد اولنه بیلردی . قبول سالونی آلتون و اینجورله تزین
ایدلمشدی . سرائیک اوزون قوریدورلرنده طولاشان سیاه حرم
اغالری ، بیاض مرمر ستونلره غریب بر تضاد تشکیل ایدرلردی .
یالکز الزهراء سرایی داخلنده بیک اوچیوز نفوس موجود ایدی .
خلیفه نك معیت آلائی علی الا کثر اون ایکی بیک افراددن
مرکب اولور و ششمه نشار طاقلری ، مذهب قلیجلری ، سوسلی
الیسه لری ایله سیرجیلرک کوزلرینی قماشلیرلردی .

طرح حدائق خصوصنده ، هیچ بر ملت ، اندلس اسلاملری
درجه سینه واصل اوله مامشدر . شفتال و سائر کبی بوکون بیله
اک قیمتدار فوا که میسانده تمدا اولنان اثمار ، ایلک اول اندلس
عربلری طرفندن یتشدرلمش و آوروپایه خی بونلر واسطه سیله انتشار
ایدلمشدر . اسلاملر توزیع میاه فنی حیرت بخش بر صورتیه
موفق اولمشدر . نظر فریب چشمه لر ، دلربا فسقیه لر ، مزین
حوضلر اندلسک اسباب زینتندن معدود ایدیلر . بو حوضارده ،
الده ایدیه بیان اسماکک هر نوعندن اک کوزلری بسله ییرلردی .
حرفت سمک اصولی پک زیاده ترقی و تعمم ایدلمشدی . بالقلرک
تغذیبی ایچون قرطبه سرائنده کی لافه یومیه یوزلرجه قیه اکک
آتیلیمده ایدی .

حیوانات باغچه لرنده بر یوزنده موجود اک وحشی حیوانلردن ؛
اک نادر قوشلره قدر هر نوعدن بولنیوردی .

اییک ، یاموق و یوک کبی مواد نسجیه دن ؛ اندلسک مشهور
قاشلرینی اعمال ایتک اوزره ؛ دنیانک هر طرفندن جلب ایدلمش
اولان ماهر صنعتکارلر ، کیجه کوندوز چالیشیرلردی .

متعدد عملیاتخانه لره مجوهرات و احجار قیمتدار طراش ایدلمکده
ایدی . هر طرفه ؛ سرویلرک لوش و لطیف سایه لری آلتنده کیزلنن
شلالهر ، اعوجاجلرینی شکوفه دار قوریلقلر آره سنده غائب ایدن
خیابانلر ، قیالر ایچنده اویولش صنعی مغاره لر کوریلیردی .

صنعت حدائق هیچ بر یرده اندلس ده اولدینی قدر قدر ای
آکلاشیه مامش ، او قدر ماهرانه بر طرزده تطبیق ایدیه مامشدر .

بدایع شناسان اسلام ، نباتاتی اشکال و لونلرینه نظراً یکدیگرلریله
قاریشدره رق حس بصری ذوقیاب ایتدکاری کبی چیچک لری ده
رایجه لرینه کوره ترتیب ایدره رک عینی زمانده حس شمی ده نصیبه دار
اذواق ایتک چاره لرینی آرارلردی .

میتولوژیسی (اساطیری) بارد و خفیف مشربانه کلیوردی . مسلمانلر ، ذات اقدس ایله اولمیک لوث آلود ژوپیتری آره سنده بر مقارنت تصویری فکری بیوک برجنایت ، ناقابل عفو بر خیانت و جنت عدایدیورلردی . اساساً ادبیات عربیه یونان خیالاتنه عرض افتقار ایتیمه جک قدر زنکیندی . ادبیات اسلامیة نك أوروبا عالم ادبیسنه اولان تأثیری بک مهمدر .

شاعرلر ، فیلسوفلر ، محاربلر پیره نه سلسله سنی کچهرک ، قرطبه و غرناطه نك طنطنه اذواقیه ظرافت چندیانه سنی ، اجتماعی عادتلرینی آوروپایه نشر و تعمیم ایدیوردی .

بوسایه ده فرانسه ، جرمانیا و انکلتراه اصلزاده لر نه شدید بر آرزوی چندیانه اویانمشدی . زادکان ، صبارفتار آتلری ، شمعشعه دار رخشاری ایله مفتخر و مغرور ایدیلر .

صید و شکار ایله دمکذار اولمق ، شاهین و طوغان کی شکار قوشلری تربیه ایتیمک ال طاطلی اکلنجه لرندن معدود ایدی . بوخصو- صده عربلرک اثرینی تعقیبه ، اندلسک جنس عرب آتلرینه مشابه فرس یتشدیرمکه غیرت ایدیورلردی .

جرید و مزراق اویونلری زمانک ال و واجلی موده لرندن ایدی . هرشی ده بر ظرافت ، براحتشام کوریلردی . قرطبه نك نزاهت پیرا سوسیتلری ، نزاکت مدنیله برحق افتخار ایدرلردی .

اوتنجی عصر میلادیدن اعتباراً ، علم و عرفانه تشنه ، حیات مدنییه برستشکار اولان آوروپا کنجلیری ، هر طرفدن اندلسه ، بوجهان عرفانه قوشیورلردی .

بوکی سیاحتلر ، اکثریا ژربر (Gerdert) ک قزانینی کی بارلاق موفقیترلرله نتوج ایدردی . فی الحقیقه ، بالاخره بابالق مقامنه قدر اعتلا ایدن ژربر ، اندلس دارالفنونلرینه قوشان ، اورالرده اکتساب علم و عرفان ایدن کنجیلردن بریدر .

خلفای اسلامیة ، ادبیاتی تشویق و حمایه خصوصنده ، امام علینک پرنسپلرینی قبول و تطبیق ایتمشلردر . باشلیجه شهرلرده کتبخانهلر تأسیس ایدلمشدی . اندلس ده بولنان عمومی کتبخانهلر عددی یتشی متجاوز ایدی . هر جامع اتصالده برده مکتب انشا ایدلمک اغیاد ایدلمشدی . فقرای اطفال ، بومکتبلرده مجاناً تحصیل ایدرلردی .

تدریسات اختیاریه ایچون متعدد اقاده میلر تشکیل ایدلمشدی . بو یولده تشکل ایدن اقاده میلر علی الا کثر یکرمی بش ویا اوتوز شعبه دن مرکب اولوردی . هر شعبه درت قدر نه تودیار ، (طالب) بولنوردی . هر اقاده می مستقل بر رکتور (Rector = مدیر) طرفندن اداره اولنوردی .

قرطبه و غرناطه کی بیوک شهرلرده متعدد دارالفنونلر موجود ایدی . علم و اقتدار لرله اشتهار ایتش اولان یهودیلرک بوکی اونیوه- سیتلرده تدریساتده بولنه لرینه بر مانع کورلمزدی . چونکه اسلاملر ، بر شخصک معتقدات دینی سنک ، اقتدار علمی سندن استفاده یه مانع اوله میه جفتی بر قاعده حکمیة ، بر پرنسپ اوله رق قبول ایتشلردی .

عینی حال شرقده ، عباسیلرک مرکز سلطنتی اولان بغدادده دخی جاری ایدی . خلیفه هارون الرشید بغداد مکاتبی مفتشلکنی نسطو- ریلردن مازونه « Masué » نامنده بر ذاته تودیع ایتیمکده هیچ بر بئس کور مامشدی .

اسلاملرک بو صورتله تجلی ایدن افکار حریت پرستانه لری ، آوروپاده حکمفرما اولان تعصب خرسیتیانه ایله هیچ ده قابل قیاس و تالیف دکلدی . فقط بالاخره آوروپالیلر ، عربلرک اثرینی تعقیب ایده جک و قدر حس تمدن کوسترمشلردر . فی الحقیقه دارالفنونلرده ، بر طرفدن ادبیات معلملری قلاسیق آثار عربیه یی لایتنجه یه ترجمه ایدرلر ، دیگر طرفدن متفنین علما علم بلاغت و علوم لسانیه ، علوم حکمیة و ریاضیه ، علم هیئت کی اسلاملردن اوکرنکلیری قتلری تدریسه جالشورلردی .

مؤسسات علمیة مزده عرب دارالفنونلرینک قواعدندن الا آن بر جوقلرینی محافظه ایدیورلر . تدریسات عمومییه مخصوص اولان مکتبلر جوارنده طبقا کولته لری کی صرف بر شعبه فنه عائد قورلری تعقیبه مخصوص دارالعرفانلرده انشا ایدیلردی .

عربلر ، السنه موجوده بشریه آره سنده ال مکمل واک منقح اولان لسانلریله برحق افتخار ایدرلردی .

ذاتاً حضرت محمد (علیه السلام) ده قرآن کریمه له تحدی ایدلمشدی . شو حالده عرب مکتبلر نه تدریسات لسانییه ویریلن اهمیتی ، بومکتبلرده صرف ونحو و علم بلاغته غایت متبحر عللر یتشمش اولدینی نظر حیرته کور ماملیز . علماء مذکوره ، بو کون بزم المزده بولنان دیکسیونزلره مشابه وغایت مکمل لغت کتابلری تألیفنه موفق اولمشلردر . مثلاً بوبولده یازلمش دیکسیونزلردن بریسی آلتمش جلدی متجاوز ایدی . هر کله یه عائد تعریفاته ، برای استشهاد عرب ادباسندن برینک قلاسیق آثارندن بر قطعه ، بریت ترفیق اصول اتخاذا ایدلمشدی .

یونانی ، عبرانی و لاتین لسانلردن عربنجیه متعدد قاموسلر ترتیب ایدلمش اولدینی کی غرناطه لی محمد بن عبدالرحمنک تاریخ فنونه عائد بیوک آلسیق لویه دیسی مثلی آثار معظمه ده میدان استفاده یه وضع ایدلمشدی . اندلس مدینتک ال مسعود و ال بارلاق زمانلرنده بیله ، عربلر انسال ماضیه لرینه عائد خاطراتی محافظه ایتشلردر . بیسک بر کیجه حکایه لری بوکی خاطره لک خیال آمیز محصوللریدر .

تدریسات عالییه کی اکل ایدن اسلام کنجلیری ، شرقک بیوک خلیفه لرینه امتثالاً کرسی خطابتی تجیل و قصوای فصاحتیه اعتلا ایتیمکه حصر نفس ایدرلردی . آثار ادبیله لری شعر حاضرک بشون اشکالنی جامعدی . قافیه یی ایلمک ایجاد و استعمال ایدن عرب ادباسیدر . لسان عربک زنکینلکی ، آهنگدار و برطنطنه الفاظی ، اوزون اوزون و بلیغ مخلدات ادبیة تألیفنه بک مساعدر .

اسپانیا مسلمانلری آره سنده ، علوم و ادبیاتده کسب اشتهار ایتش ، قادیلردن متعدد فاضله لر ، ادیبلر واردر . بولنر میاننده (ولاده)

(عایشه) (لبنی) و (الفسانیه) کیلینی حرمتله درخاطر ایده بیایرز .
فاضلات اسلامیہ آرہ سندہ خاندان حکمداری بہ منسوب سلطانلرہ
بیله تصادف اولنیور .

بوتون بوقصیلات بزم ایچون (آوروپالیر ایچون) پک زیادہ
حائر اہمیتدر . چونکہ آوروپا ادبیاتنک اساسی اندلس ادبی
اسلامیہ سنک غیرتلیہ وضع ایدلمشدر .

بوسایہدہ آوروپا ادبیاتندہ ، آباء کنیسائیہ نک بیقدیریچی موعظہ
لری یرینہ غزللر ، روحنواز منظوملر قائم اولہ بیلیدی . اندلس
سرایلرندہ ، شئونانی قید وتسجیل ، خلفانک مظفریت وموفقیتلرینی
تجیل ایلہ موظف آیریجہ وقعہ نویسر واردی .

عربلر تاریخلہ برابر ، ایستانتیق اصولی دخی تطبیق ایللمشدر .
استیلا ایندکلی ، مالک اہالیسندن آلنہ حق ویر کولرک مقدار حقیقیسنی
تعیین ایدہ بیلیمک ایچون بوکی حساباتہ لزوم کوریلورلدی .

احصائیات اصولنک وضع وتطبیقی ، فنون اسلامیہ نک خاصہ
ممتازہ سی اولان پراتیکلک سچیہ سنک بر لازمی کی ، تلقی ایتلمیدر .

علمای اسلامیہ نک اکثریسی عینی زماندہ جہان نورد برر سیاح
ایدیلر . کزدکلی محللردہ تعلیم وتعلم ایلہ امرار وقت ایدرلردی .
ممالک اسلامیہ دن ہرہانکی جہتہ توجہ ایدرلرسہ ارباب علم ایچون
دائما کشادہ اولان باب اقبالی مفتوح کورورلردی .

اندلس دہ ، آفریقا وآسیادہ عین استقبالیہ مظهر اولورلردی .
علما بوکی سیاحتلر مناسبتیلہ ، ہرطرفدہ رجال حکومت ، امرای
عسکریہ وحی بالذات حکمدارلرلہ تماس ایدہرک نظریات علمیہ لری
تطبیقہ مساعد زمین بولورلردی .

اسلاملر ، ترقیات فنیہ دہ کی پارلاق موفقیتلرینی کندیلرندہ اویانان
پراتیق فکرلریتہ مدیوندرلر .

متفکرین اسلامیہ نک مساعی ادبیہ لرندہ کوریلن وسعت نظر،
دقت وحیرتیزی جالب اولہ حق درجہدہ شمولی در . تاریخ و آثار
عتیقہ دہ دائر یازدقلمری اثرلر ، مخدات معتبرہ صرہ سنہ ادخال ایدلمشدر
بالخاصہ ، فن خطابیہ ، زراعت ، وبونک برشعبہ سی دیمک اولان فن
اسقاء اراضی دہ دائر نشر ایدلمش اولان مؤلفات جدأ حائر اہمیتدر .
اسلاملر ، ریاضیات ، طبیعیات ، ہیئت وعلوم تطبیقیہ دہ مائد ہیچ
برساحیہ غیرمکشفوف برقامشدر . علماء اسلامیہ نک اسلاملرینی
یکان یکان تعداد ایتک پک اوزون اولہ جقدر .

« علماء اسلامیہ نک طب وفن جراحی دہ کی موفقیتلری زرین
قلملرلہ حک ایدیلہ جک قدر عالیدر .

الآن آوروپا اجزایچیلرینک استعمال ایندکلی ojulept,elixir,sirap
کلہ لرینک صربجہ ، شروب ، الکسیر و جلاب لفظلرندن محرف
اولدقلمری پک آشکاردر .

بوکونہ قدر آوروپا لسانلرندہ محافظہ ایدلمش اولان کلمات عربیہ ی
جمہ موفق اولہ حق ذات ، نافع بر اثر ترتیب ایتمش اولور .
چونکہ شعبات علمک ہر قسمندہ معارف اسلامیہ نک درین

ایزلرینی کوریورز .

دیکیونرلرمزہ مراجعتلہ آکلا یورزک : amiral (امیرالماء) ،
alcool (الکحول) ، algèbre (الجبر) ، chemise (قمیص) ،
coton (قطن) کی یوزلرچہ کلہر عربجہ دن آلمشدر . اطباء
اسلامیہ وجود بشرہ عارض اولہ بیلن امراضک طرز تداولرینی ،
اعضای بدنک وظائف مختلفہ لری ایضاح و فن کییمیای طبابت نظریہ
و عملیہ تطبیقہ موفق اولمشدر . اسلاملر فن جراحی یی دخی فن
طبدن دہا آز ترقی ایتدرمامشدر .

ابوالقاسم (albucasis) فن ولادیہ عائد الکمہم اوپہ راسیونلر
(عملیات) دن چکنامش ، مشرطہ وقیزغین دمیر استعمالندہ ترد
کوسترمامشدی . بوذات ، زمانندہ استعمال ایدیلن آلات جراحیہ
حقتدہ بزہ معلومات مہمہ ویرمشدر .

ابوالقاسمک آثاردن آکلاشدینی اوزرہ اووقتلر بعض اوپہ را
سیونلری اجرا ایدہ بیلہ جک درجہ لردہ تحصیل کورمش تجربہ دیدہ
ومہارتلی اسلام قادینلری موجود ایتمش

اندلس ، ایہرک شبہ جزیرہ سنک بورنکین پارچہ سی ، قصوای
مدنیتمدہ اعتلائمون ومدارس علمیہ ودارالعرفانلریلہ شمشعہ پاش معالی
ایکن ، اوروپانک اقسام سائرہ سی ، جہالت وتغصب ایچنہ بوغولمشدی .
صیتمہ وحما ایلہ محو وپریشان اولمش ، نا کھظہور بر آقہ
اوغرامش اولان خرسنیاں کویلیر ، یقین بر کلیسیاہ قدر سورونہ را
شفایاب اولق ایچون بر معجزہ انتظار ایدرلرکن ، اندلسی اسلاملر
اطبانک معالجات ونیشترینہ ، جراحلرک تیمار ومشرطہ سنہ مراجعت
ایدیورلردی . اسلاملر ریاضیاتدہ ہند ویونان ارباب معارفی فرسخ
فرسخ کچمشدر . آسیا خلیفہ لری اوقلید ، آپولونیوس ، آرشمید
کی ہندسہ شناسانک آثارینی عربجہ یہ ترجمہ ایتدیرمک ایچون پک
چوق فدا کارلقدہ بولمشلردی .

المأمون امپراطور تہ توفیلہ یازدینی بر مکتوبدہ وظائف رسمیہ سی
مساعد اولدینی تقدیردہ استانبولی زیارت ایدہ جکنی وبو زیارتدن
فوق الغادہ ممنون اولہ جفتی اشعار ایللمشدی . اسلاملر حساب
ہندی یی پک کوزل اوکرشمشدر . عرب سیستمی دیدیکمز تعداد
وترقیم اصول منتظمہ سی بونک محصولیدر : طقوز رقم وبر صفرلہ
بالجملہ اعدادی ترقیمدن عبارت اولان بو حیرت بخش اصول ، علم
حسابدہ بر تکامل تام حصولہ کتیدری .

آوروپالیرک رقم معناسندہ قوللانداقلمری (iffre) کلہ سی
عربلرک (صفر) لفظندن آلمشدر .

محمد بن موسی مسلمانلر آرہ سندہ جبرک ایلک مؤسسیدر .
وترلر یرینہ جیلر استعمالی الک اول دوشونن محمد بن موسی در .
بو ذات علم حسابہ دائرہ برچوق اثرلر یازمشدر .

ابن موسی طقوزنجی عصر میلادینک نہایتلرینہ طوغری بر
حیات ایدی . اونجی عصر دہ آفریقا اندلس ریاضیونی ابن موسی نک

آنارینی تدقیق ایدمرك تعداد و ترقیم سیستمی قبول و تعمیم ایللمشالردر .

۱۰۰۸ تاریخچه ابن یونس علم هیئت دائر یازدینی آثارده بو سیستمی استعمال ایللمشیدی . عرب سیستمی اندلس دن ایتالیا به یکسیدی . و بخش ابتدیی سهولت مناسبتیه هر طرفده بیوک بر خواهشله قبول ایدلهرک تدریجاً بوتون آوروپا به انتشار ایلدی . علم جبر ، اسلاملر طرفندن یک مهم ترقیاته مظهر اولمشدر . عربجه اولان اسمک بلجلله لسانلرده عیناً قبول ایدلمش اولمسی بونک بر دلیلدر . ایکنجی درجه معادلاتنک صورت حلنی کشف و بیان ایدن ابن موسی در . بو سایه ده درکه هیئت و حکمت طبعیه ده بر جوق مسائلک حلنه دسترس اولنه بیلدی .

المأمون بر اعتنای فوق العاده ایله دائرة خسوفک میلانی تعیین ایتدرمشیدی . مأمونه بالاخره دیگر هیئت شناسان اسلامیه طرفندن باییلان حساباتک نتایجی بروجه آتیدر .

۸۳۰ تاریخچه مأمون دائرة خسوفک میلانی ۲۵۰۳۳۰۵۳ بولدرمشدر

حالبوکه ۸۷۹ » البتانی » ۲۵۰۳۵۰۰۰

و ۹۸۷ » ابوالوفاء » ۲۳۰۳۵۰۰۰

و ۹۹۵ » ابوریحان » ۲۳۰۳۵۰۰۰

و ۱۰۸۰ » ارزاقل » ۲۳۰۳۴۰۰۰

اولدیفنی حساب ایللمشالردر .

المأمون بحر احمر ساحنده بر درجه لک قوسک مساحه سندن ارضک جسامتی بالحساب ایتمه که موفق اولمشدر .

اسپانیاس مدارس و مکاتب اسلامیه سنده کره مجسمه لر موجود اولدینی وارضک گرویتی بر قطعیت ریاضیه حکمنی آلدینی زمانلرده استانبوک و روماده ، شرق و غرب خرسیتیان عالمنک بو ایکی کرسی روحانیتده ، ارضک مستوی بولندینی ادعا ایدیلور و او یولده تدریسلا ندم بولینلیوردی .

قاهره کتبخانه سنده بطلمیوسه عائد تونجندن معمول بر کره مجسمه کمال اعتنا ایله حفظ ایدیللیوردی . الادریسی ، سجلیا قرالی ایکنجی روزره ایچون کوموشدن بونک بر عیننی اعمال ایتدیکی کبی زهربرده رایس دهکی مکتبه قرطبه دن بر کره مجسمه کوتورمشدی .

مع مافیه سن اوکوستن و لاقتانسک مناسبتسز مسلک لری ده ویرمک ایچون بر جوق عصارر یکمه سنه بر جوق شهادی فنه احتیاج واردی . التبان و ثابت قره سنه نک قاج کوندن عبارت بولندیفنی حساب ایتمه که موفق اولمشالردی .

الحانه نک انکسار نسیمی حقنده کی کشف معظمی ، رصدات هیئیه نک اصلاحی ایچون حساباته بیوک بروثوق و قطعیت بخش ایللمشدر . هیئت شناسان اسلامیه دن بعضیلری بر طاقم زیج لری ترتیب و بعضیلریده اسطرلابلر اعمال و زمانک تقدیری چاره لری تخری ایدهرک ساعت لری ایجابینه چالشمشالردر . اساساً آصمه ساعت لری موجدی اسلاملر اولدیفنده شبهه یوقدر .

آصمه ساعت لره رقاصی ایلک تطبیق ایدن ینه مسلمانلردر . (کتب فیه و تاریخ صنایعه رقاصک آصمه ساعت لره تطبیق الک اول موسیو (هو یکن) طرفندن تصور ایدلمش اولدینی ادعا ایدلمکده ايسه ده دراپهرک اعترافیلده ثابت اولدینی وجهله بو کشف مهمک شرفی علماء اسلامیه به عائددر .)

علم هیئتک آوروپا ده انتشاری محمدالفرغانینک آناری لاتینجه به ترجمه ایدلده کن صوکرده در . آوروپا ده ایلک رصدخانه یی تأسیس ایدن اندلس اسلاملریدر .

ژی رالدایا خود سه ویل قله سی ، ۱۱۹۶ سنه سنده ریاضی شهر جابر طرفندن رصدخانه اولوق اوزره تأسیس ایدلمشیدی .

بورصدخانه نک تاریخچه سی عبرت آمیزدر : اسلاملرک اندلس دن اخراجنی متعاقب ، اسپانیوللر مذکور قله یی نه یاپه جقلرینی بر درلو تعیین ایدممشالر و نهایت چاک قله سی حالنه افراغ ایتمه که قرار ویرمشالردی

ترقیات علمیه خصوصنده آوروپا مدنیتنک اسلاملر مدیون بولندینی منتداریلی اونو تمق ایسته مسی شایان تلفه در . آرتق بومنتداریلی طایبق واعتراف ایتک زمانی کلشدر .

غرورملی و نفرت دینی اوزرینه مبتنی اولان ر حقسزلوق ابدیاً دوام ایده مز . آوروپا درین برجهل وحشت ایچنده پویان ایکن ابوالحسنک اختراع ایتدیکی عدسه عینه و مرئییه بی حاوی بوریلرله (دورین) مراغه ده تجربه لر یاپیلدیفنی ، باشقه بریرده ، عبدالرحمن صوفینک کوا کبک شدت ضیالرینی مقایسه به چالشدیفنی او کره نن عصر حاضر هیئت شناساری عجبا نه حکم و مطالعه ده بولنه جقلردر ؟

ابن یونسک (زیج فاطمی) نامی آلتنده معروف اولان زیوجی ایله نصیرالدین طوسی طرفندن ۱۲۵۹ سنه سنده مشهور مراغه رصدخانه سنده تنظیم ایدیلن (زیج ایلخانی) ، پاندولک حرکات رقصیه سیله زمانک اولچلمه سی اصولی ، زیوج هیئیه نک رصدات مکرره ایله تصحیحی مه تودلری ، اسلاملرک نظر دقت و حرمت مزی جلب ایده جک اولان ترقیات فکریه لرینه دلالت ایتمز لری ؟

اسلاملر آوروپا افکار علمیه سنده درین ایزلر براقشالردر . عالم خرسیتیانیت ، چوق یکمه دن ، بو حقیقتی اعتراف ایده جکدر . بوایزلر ، غیرقابل محو و ازاله بر طاقم خطوط ایله تاقبه سایه حک ایدلمشالردر . بر خریطه سماویه اوزرنده بروج و کوا کبک مواقع واسمعلری تدقیق ایدیلرسه بو خصوصده قناعت قطعیه حاصل ایدیله بیلیر . (چونکه اکثر بروج و نجومک اسملری آوروپا لسانلرنده دخی الان عربجه استعمال ایدلمکده در .)

ترقیات صنایعه خصوصنده اسپانیا عربلرینه اولان منتداریلغز احتمالکه ده ا زیاده در . چونکه اجداد مز حیات روزمره به تعلق ایدن ترقیاتدن ده ا زیاده استفاده ایتمه مهیا ایدیلر . اندلس اسلاملری فن زراعتده شایان حیرت بر درجه ده اختصاص پیدا ایتمشالردی . تطبیقات

اوتخی عصر میلادیده اروپا عادتاً بو کونکی قافستان حالنده ایکن : ابوالقاسم کی مؤلفین اسلامیہ، اندلس ده علم ثروت وقوانین تجاریہ دائر کتابلر نشر ایدیورلردی .

اسلاملر ، زیر اداره لرینه کیرن بالمله قطعاًتده اولدینی کی اندلس ده دخی ناقابل ازاله اثرلر براتشلردر .

بوکون بیله عربلرک (شعیر) و (قیراط) کی تعبیرات مقیاسیه لرئی استعمال مجبوریتده بولنیورز . عربلر تجارتده بر شعیر دانه سنک نقلتی الک کوچوک وزن اوله رق قبول ودرت شعیر وزن ده بر قیراط اعتبار ایتشلردی .

اسلام خلیفه لرئ مدبب واحتشام نمون حیات مدنیه لرئ ترقیات علمیه ده کوسترمش اولدقلری بارلاق موفقیتلری ایله بحق نیک نام براتشلردر . آوروپای خرسیتیانیک مدنیت اسلامییه اولان متدارلنی پک طبیعی اولمق لازم کلیرکن آوروپا بو حقیقتی اعترافدن آلآن استنکاف ایلمکده در .

خرستیانانک غیر صادق (اسلاملر) حقنده کی صدای نفرتی اهل صلیباردن خیلی مدت صوکره بیله ایشیدلیدی . (عجبا آلآن ایشیدلیورمی ؟ شبهه یوق که آمریقایی فیلسوف اهل صلیب غربتک عصر حاضرده کی استحالاتی تصویر ایتکدن حیا ایدیور . فی الحقیقه بو آجی حقیقتک اعترافی دراپه رکی بر ذات ایچون پک زیاده اضطراب آلود اوله جقدردر .)

اندلس مدنیتک بوتون بو مسعود کونلرینی ، ششمه دار طنطنه لرینی ، فیاض معارفی ، احتشام نمون ثروت ورفاهنی در خاطر ایدر . وبونلرک نه قدر فجیع بر صورتده محو ایدلدکلرینی دوشونیرسه ک بیوک خلیفه لریک ؛ آوان مظفریتلرنده ؛ سرای جدارلرینه حک ایتدیردکلری بر جمله نک علویت و طوغریلنی قارشوسنده زانو بزمن حرمت اولمقدن کندیمری آله مایز : اندلس سرایلرینک برزینت موزائیکلری آره سنده (الله خیر الفاتحین) جمله حکمیہ سی نقش ایدلمشدی

فلسفی وپاسیاسی برمسلكك قیمت واهمیتی کندیسنندن اقتطاف ایدیلن ثمراته کوره تقدیر و محاکمه ایدیلیر .

اندلس عربلرینک ایتالیا سیستمه اجرای نفوذ ایتکه باشلادقلری زمان عالم اسلامده مسلكك صاحبی پک چوق مؤلفین فنون بولندیغنی کوریورز . بونلرک اثرلری ؛ قسماً اولسون ؛ زمانره قدر پایدار اوله یلمشلردر . فقط قسم مهمی ده خائن تصادفلرک یاردمیه ضایع اواش ویا قصداً محو ایدلمشلردر .

معافیہ یالکیز اهراملرک تدقیق بر معماره ، قدیم مصریلرک درجه تمدنی آکلامتی ایچون کافی اولدینی کی ؛ فنون اسلامییه

مدلی اعدادیسی مدبری

مابعدی وار

م . شمس الدین

زراعیه قوانین معینه به ربط ایدلمش و نباتات یتشدیرمک خصوصنده اعجاز نما مهارت کوسترمشدر . آوروپاچه مجهول بر جوق نباتات اندلس باغچه لرنده مبدولاً یتشدیریلوردی .

قویون وبالخاصه آت کی حیوانات اهلیه نک اصطفا و تربیه لرئ خصوصنده کوستردکلری بارلاق موفقیتلر ، درین وقولر بوکون بیله بزی دوچار حیرت ایده جک قدر رنگین وشایسته تقدیردر .

برنج ، شکر وپاموق کی محصولات ارضیه نک بویوک بر قسمی ، باغچه لرده یتیشان متنوع میوه لرئ ، بر جوق نباتات نادره یی ، انواع ازهارئ آوروپالیره طانتدیران اندلس اسلاملریدر .

منسوجات حریره دخی آوروپایه اندلس طریقله داخل اولمشدر . مصریلرک بندلر ، جدوللر ، چقیرقلر و طومبه لرله اولان اسقاصوللری ، عربلر واسطه سیله درکه آوروپاده انتشار و تعمم ایلدی . اسلاملر شعبات فیه نک کافه سنده بیوک خطوه لر آتمشلردر . اصول نسج و معمولات زجاجیه وحیدیه اعمالتنده ، چلیکلری صولامه خصوصنده پک بیوک موفقیتلر کوسترمشلردر .

طلیطله قلبچلری هر طرفده مظهر رغبت اولورلردی . اندلس عربلری برنوع مشین اعمالنده تقرر ایتشلردی . اسپانیادن اخراج ایدلدکلری زمان بو صنعتی ده ماروقه (مراکشه یعنی فاسه) کوتور-مشلردر . آلآن آوروپالیرک استعمال ایتدکلری ماروکن اسمی ، بوفجیع تاریخچه یی خاطر لاتمقده در .

باروت و طومچیلکک اختراعی شرفی ده مسلمانلره عائددر . اسلاملر طرفندن استعمال ایدیلن ایلك طوملرک دوومه دمیردن اعمال ایدلمش اولدقلری ظن اولنیور .

پوصله نک ایجادیه عالم مدنیته پک مهم بر خدمت ایفا ایدلمشدی . اسلاملرک پوصله بحری پی استعمال ایلمه لرئ واسع بر مقیاسنده تجارتله اشتغال ایتمش اولدقلرینک بر دلیلی در .

خلیفه لریک ثروقلری نظر اعتباره آلتورسه ، عینی نتیجه یی یعنی اسلاملرک تجارتده فوق العاده ایلری کیتمش اولدقلرینی استنتاج ایده بیلیرز .

عبدالرحمن ثالثک ایرادی تقریباً یوز قرق مایون فرانقه بالغ اولیوردی که اوزمان ایچون پک بیوک بر مبلغ دیمکدر . بو ایرادک اراضی به طرح ایدیلن ویرکولردن حاصل اولدیغنی قبول ایتک ممکن اوله مز . چونکه عبدالرحمنک ایرادی بوتون خرسیتیان قرالیرینک مجموع وارداتندن فضله طوتیوردی . شو حالده ثروت مذکورده نک تجارت صورتیه استحصال ایدلمکده اولدینی شبهه کوتوره مز .

شرقله اسپانیا لیمانلری وبالخاصه بارسلون شهری آره سنده واسع مقیاسده بر حرکت تجاریه وارددر .

اسلام سنجاغی ، بحر سفید و بحر سیاه لیمانلرینی طولیدرینی کی ، تا هند و چین مرسلرنده ، آفریقا ساحلرلرنده و ماداغاسکار قیلرنده دخی موج نمای احتشام اولیوردی .